

BIBLIOGRAFIE

DRAMA EN THEATER EEN BIBLIOGRAFIE VOOR NOORD- EN ZUID-NEDERLAND

Annick POPPE
Aflevering 47

I. WETENSCHAPPELIJKE TEKSTEN

a. boeken

FLETCHER (Alan J.) en HÜSKEN (Wim), *Between Folk and Liturgy*, Amsterdam, Rodopi, 1997, 183 p. (ISBN 90-420-0395-2)

KONIJN (Elly) en WESTERHOEK (Astrid), *Acteren en emoties. Vorm geven aan emoties op het toneel*, Amsterdam, 1997, 253 p. (ISBN 90-5352-304-9)

LICHER (Edmund) en ONDERDELINDEN (Sjaak) [red.], *Het gevoel heeft verstand gekregen. Brecht in Nederland*, Amsterdam, Aristos/Theater Instituut Nederland, 1998, 253 p. (ISBN 90-6935-010-6)

Zonder souffleur. De onweerstaanbare toneelmemoires van Mary Dresselhuys, Amsterdam, Balans, 1997, 90 p. (ISBN 90-5018-380-8)

b. bijdragen in tijdschriften, jaarboeken en verzamelwerken

ABBOTSON (Susan G. W.), "Stoppard's (re)vision of Rosencrantz and Guildenstern: A lesson in moral responsibility", *English Studies*, 79(1993), nr. 2, pp. 171-183.

Na ongeveer een kwarteeuw heeft Tom Stoppard *Rosencrantz and Guildenstern* herschreven, dit keer als film. De verschillen met het theaterstuk zijn groot: is de tekst korter, duidelijker en directer geworden, essentieel is de gewijzigde thematiek. De nadruk ligt immers voortaan op de individuele morele verantwoordelijkheid, en als Rosencrantz en Guildenstern ten onder gaan, dan is dit precies omdat ze die verantwoordelijkheid weigeren.

BAETEN (Marleen), "Van *Blauw Vier* tot *Canteclair*. Transparantie, humor en ontroering", *Etcetera*, 16(1998), nr. 63, pp. 8-12.

Al sinds 1990 brengt Blauw Vier (Jo Roets en Greet Vissers) erg interessant theater voor kinderen en jongeren, dat gekenmerkt wordt door heldere beelden en transparant acteren. Inhoudelijk kiest men meestal voor een bestaande tekst voor volwassenen, waarin duchtig wordt gesnoeid en waarin op een beslissend moment in zijn/haar leven het hoofdpersonage de strijd aanbindt tussen eigen verlangens en verwachtingen en

die van anderen. Ook in de recente Rostand-trilogie (*Cyrano/Napolejong/Canteclair*) treffen we de zo kenmerkende synthese van humor en ontroering aan.

BOHLMMEIJER (Lex), "De wellust van het spreken. Notities over de eerste theatertekst van Ivo Michiels", *Revolver*, januari 1998, pp. 71-79.

Ivo Michiels grijpt vaak terug naar de orale verteltraditie en dit is goed te merken in *Scherven*, zijn eerste tekst voor het (muziek)theater, die hij in opdracht van Theatergroep Hollandia heeft geschreven en die in februari 1995 in première is gegaan. De compositie, begeleid door de groep LOOS van Peter Van Bergen, bestaat uit vijf delen, die elk hun eigen stemming hebben en waarbij opvalt dat acteur en personage losgekoppeld worden van elkaar (terwijl de acteurs wijzigen, blijft het paar -man en vrouw- ongewijzigd).

BROUWERS (Toon), "Over de verfilming van literatuur en toneel", *Kultuurleven*, 65(1998), nr. 1, pp. 24-29.

De jongste tijd blijkt de interactie tussen literatuur, theater en film intenser dan ooit. Wat hierbij opvalt is -laten we niet vergeten dat het om erg verschillende genres gaat, met hun eigen mogelijkheden en beperkingen- dat nergens van eenrichtingsverkeer sprake is, dat de diverse genres elkaar grondig beïnvloeden. Het is overigens vooral deze interactie die verrijkend werkt en die lezers, toeschouwers en kijkers tot actieve deelnemers aan het wereldgebeuren maakt.

CAPITEYN (André), "Museale oorden van dichters en andere schrijvers in België en Nederland. Deel 1 - Gent: Maurice Maeterlinck-kabinet", *Vlaanderen*, 47 (1998), nr. 1, pp. 22-23.

Het Maurice Maeterlinck-kabinet, gewijd aan de vooralsnog enige Belg die de Nobelprijs voor Literatuur kreeg, bevindt zich in het Hotel Arnold Vander Haeghen in de Gentse Veldstraat en is op aanvraag toegankelijk. Het interieur bestaat uit de authentieke werkkamer van Maeterlinck uit het kasteel Orlamonde, waar hij in 1949 overleed.

DE COCK (Evert), "Parsifal in Petersburg. Een Russische kijk op Richard Wagner", *Mens en Melodie*, 53(1993), nr. 1, pp. 34-38.

De relatie van Wagner met Rusland had soms meer te maken met zijn politieke ideeën dan met zijn muziek (cf. zijn pamflet *Die Kunst und die Revolution* uit 1849, dat door het tsaristisch regime als staatsgevaarlijk werd ervaren). *Parsifal*, dat recent in Sint-Petersburg te zien was, wordt er overigens anders beleefd dan hier: de idee van een titelheld die verlossing vindt door lijden, sluit beter aan bij het orthodoxe gedachtengoed.

DE GRAAF (Rob), "Zwijgen met je rug. Mimograaf Jeannette van Steen zoekt naar zuivere beweging", *Theatermaker*, 2 (1998), nr. 1, pp. 20-23.

Bepalend in de vorming van mimespeelster Jeannette van Steen was haar kennismaking met de Decroux- en vooral met de Graham - techniek (via Bart Struyf, aan wiens

Multi Media-gezelschap ze dertien jaar verbonden zou blijven). Haar latere werk, dat de invloed onderging van een verblijf in Japan, getuigt van uiterste beheersing en recent ook van lyriek en melancholie (de 'bewogen muziek' - p. 23) (*Sneeuwland, Dunne bomen, Rug*).

FERGUSON (Marijke), "Een zalige roes. Over spel en ernst", *Mens en Melodie*, 53(1998), nr. 2, pp. 86-87.

Spel en ernst zijn niet zo tegengesteld als wij geneigd zijn te denken. Beide immers houden ze beweging in ('vrolijke' tegenover 'strijdlustige'), beide zijn ze een product van de geest, want onstoffelijk.

DE FEYTER (Johan), "Jo Decaluwe dertig jaar directeur van Arca", *De Scène*, 40 (1998), nr. 1, pp. 13-15.

Jo Decaluwé is inmiddels dertig jaar directeur van Arca, dat al die tijd de nieuwe dramaturgie op de voet is blijven volgen en als dusdanig een hele evolutie heeft doorgemaakt. Promooten in de beginperiode zowel hij als J.P. De Decker het Angelsaksische repertoire en zorgden in de jaren tachtig Pol De Hert en Herman Gilis voor een totaal nieuwe vorm van theater (*Starkadd, Leonce en Lena*, werk van Ibsen), tegenwoordig wordt opnieuw -en op verschillende plateaus- met hedendaagse dramaturgen gewerkt en winnen ook de randactiviteiten aan belang.

HEENE (Steven), "Op de mesthoop de lelie. Portret van een soeverein acteur, Jan Declair", *Ons Erfdeel*, 41 (1938), nr. 2, pp. 247-252.

Volgens Herman Teirlinck -en met hem Jan Declair- geldt de acteur als 'soevereine meester van tijd en ruimte op het toneel' (p. 248). Deze stelling is het die Declair - die sinds 1991 aan het hoofd staat van dezelfde Studio waaraan hij in 1967 afstudeerde - in ontelbare toneelstukken en films heeft waargemaakt. Hoogtepunten zijn ongetwijfeld *Mistero Buffo*, de soloproducties van teksten van Dario Fo en Pjeroo Roobjee, zijn werk bij BMCie, en de films *Daens*, *Antonia* en *Karakter*.

HILLENBRAND (R.), "Coptisches bei Goethe", *Neophilologus*, 82(1998), nr. 2, pp. 259-278.

KLUGE (Gerhard), "Die misslungene Apotheose des Prinzen von Homburg", *Neophilologus*, 82 (1998), nr. 2, pp. 279-290.

Kleists drama *Prinz Friedrich von Homburg* eindigt zeker niet zo positief als zelfs de recente kritiek ons wil doen geloven. Het is immers onmogelijk dat de schijn-executie de prins zou toelaten staat en individu te verzoenen: van de werkelijkheid vervreemd en uit zijn droomwereld verdreven rest hem geen andere uitweg dan de diepste depressie.

KONST (Jan), "De toorn der goden. *Meleager en Atalante* (1710) van Lukas Schermer", *Literatuur*, 15 (1998), nr. 1, pp. 8-14.

In een tijd van Frans-classicistische drama's neemt het treurspel *Meleager en Atalante* van Lukas Schermer een geheel eigen plaats in. Wat dit drama, gebaseerd

op een episode uit de *Metamorfosen* van Ovidius zo ongewoon maakt, is dat het noodlot in de plaats komt van de poëtische gerechtigheid: drie personages gaan volkomen schuldeloos ten onder in een stuk dat de machteloosheid aantoont van de mens tegenover de goddelijke wraak (hier van de jachtgodin Diana).

LAERMANS (Rudi), "De idiotie van het menselijke", *Etcetera*, 16(1998), nr. 63, pp. 28-32.

Voor elk van de drie delen van zijn Snakesong-trilogie ging Jan Lauwers uit van literaire en essayistische teksten (*Le Voyeur*: Alberto Moravia, *Le Pouvoir*: Georges Bataille, *Le Désir*: Lautréamont, Wilde, Huysmans), terwijl ook het belang van de muziek in de voorstellingen toenam. Wat opvalt is dat Lauwers de scène als een denkruimte opvat, waarin men het onvermijdelijk over Grote Woorden (Macht, Verlangen) heeft, terwijl het leven niet meer is dan een reeks anekdotes. Aan het slot rest dan ook enkel de herinnering aan een ooit waargenomen beeld, een -onvermijdelijk te laat- spoor van wat ooit van waarde was in het leven.

MEULEMEESTER (Jean Luc) [samenstelling], "Hedendaagse passiespelen in Vlaanderen", *Vlaanderen*, 47(1998), nr. 2, pp. 76-79.

In Vlaanderen worden op Palmzondag en tijdens de Goede Week nog heel wat passiespelen opgevoerd. Men denke hierbij aan de Kruisecavatie in Heist-aan-Zee, de Palmprocessie in Hoegaarden, het passiespel *Christus aan de Schelde* van Bert Pelemans in Mariekerke, passiespelen in Moortsele en Oudenburg en de Ommegang op Palmzondag in Tienen.

De Nevelvlek. Parijs aan de Schelde. Antwerpen 1950-1958 in: *Gierik-N.V.T.*, 15 (1997), nr. 4, 127 p.

De culturele vereniging De Nevelvlek ontstond kort na de Tweede Wereldoorlog in het Antwerpse en heeft een stevige impuls gegeven aan de literatuur (via het tijdschrift *Het Cahier*), de beeldende kunsten en vooral het theater van die tijd. Onder impuls van regisseur Lode Rigouts werd het absurde theater geïntroduceerd. Ionesco, Betti (*Het geiteneiland*), Beckett (*Wachten op Godot*, *Eindspel*), Genet (*De dienstmeiden*), Adamov en Brecht zijn slechts enkele van de namen op het repertoire. Van Jan Christiaens werd de absurde eenakter *De koningin van de eilanden* geënceneerd. Mensen als Julienne De Bruyn, Walter Tillemans en Jack Schelfhout kregen er de smaak voor het toneel te pakken. In dit uitermate interessante themanummer van *Gierik-N.V.T.*, dat is samengesteld door Jan Gloudemans en ingeleid door Johan De Roey, vinden we een historisch overzicht van Hedwig Tack, bedenkingen en herinneringen van Gaston Sermeus, Jan Christiaens, Mon Gelpes, Dirk Claus, Guy Van Hoof, Dom De Gruyter, Rik Gyles, Hugo Creve, Bert Ilegems en Fernand Auwera, alsook een gesprek van Johan De Roey met Walter Tillemans.

RAMAKERS (Bart A.M.), "De Passie in het middeleeuwse toneel", *Vlaanderen*, 47 (1998), nr. 2, pp. 72-75.

In de eerste plaats dank zij de bijdrage van de leken maakte het religieuze leven in de late Middeleeuwen een periode van hoogconjunctuur mee. De meest spectaculaire

dramatisering van het lijden van de Heer -een van de voornaamste devoties- treffen we aan in Frankrijk (de zgn. passions, vaak tienduizenden verzen lang), Engeland en Duitsland. In de Nederlanden werd de passie vooral in processies vertoond, in de vorm van tableaux vivants, soms vergezeld van korte dialogen, 'spraken' genaamd. Belangrijk in dit opzicht is de jaarlijkse sacramentsprocessie van Oudenaarde (tot kort vóór 1566), waarover heel wat informatie bewaard is gebleven.

ROELENS (Nathalie), "Pijn als passie bij Antonin Artaud", *Streven*, 65 (1998), nr. 1, pp. 41-53.

Als geen ander heeft Antonin Artaud geprobeerd om pijn uit te drukken in taal, iets wat nog altijd als subversief wordt ervaren. Wat hij aldus heeft geprobeerd is de energie die uitgaat van pijn om te zetten in een positieve kracht, in passie dus, iets wat ook plastisch kunstenaar Francis Bacon heeft gedaan. Wanneer er geen betekenis, geen grammatica, geen syntaxis, geen organisme als geheel meer is, wordt het gefolterde subject door anderen niet meer herkend en kent het ook zichzelf niet meer.

SICCAMA (Wilma), "Play it again. Herhaling en dissociatie van stem en lichaam in *Krapp's Last Tape*", *Tijdschrift voor Literatuurwetenschap*, 3 (1998), nr. 1, pp. 26-41.

Het thema van het 'zelf', het subject dat niet langer het centrum van betekenis is en aldus niet meer in staat om een coherent verhaal te vertellen, staat centraal in de twintigste-eeuwse literatuur en dus ook in het werk van Beckett. Raakt in stukken als *Not I*, *That Time* en *Play* de stem vervreemd van het lichaam, in *Krapp's Last Tape* leidt de dissociatie tussen de op het toneel sprekende Krapp en de op band vastgelegde stem, tot een verlies van het zelf. Een vaststelling die meteen ook vragen stelt bij de huidige Beckett-critiek, die steunt op theorieën die de auteur zelf heeft ondermijnd.

TAUBE (Gerd), "De erfenis van Craig, Teschner en Schlemmer. Poppentheater in het niemandsland tussen traditioneel en modern", *Etcetera*, 16 (1998), nr. 63, pp. 44-47.

Het poppentheater, waarvan het handpoppenspel en het marionettentheater twee speeltechnieken zijn, heeft zich sinds het begin van deze eeuw niet echt ontwikkeld. Hebben Gordon Craig (de Übermarionette, gebaseerd op het Japans Bunraku-theater), Wiener Sezessionkunstenaar Richard Teschner (perfecte bestuurbaarheid onder invloed van het Javaanse Wayang golek) en Bauhauskunstenaar Oskar Schlemmer in de eerste plaats voor technische vernieuwingen gezorgd, pas als er een kruisbestuiving ontstaat tussen tradionalisten en zij die enkel geïnteresseerd zijn in een poppenspel dat mens en ding met elkaar in verbinding brengt, kan het principe van de interferentie tussen genres -het centrale innovatieprincipe in de hedendaagse kunst- voor een nieuwe dynamiek zorgen.

"Ten Oorlog", *Etcetera*, 16 (1998), nr. 63, pp. 14- 27.

Etcetera wijdt drie bijdragen aan de megaproductie *Ten Oorlog*. In zijn bespreking ("Een trechter van gruwel en geweld") wijst Luk Van den Dries erop dat Perceval en Lanoye een "onttakelingsproces van mens en wereld" laten zien (p.20) - wat het werk zo uniek maakt is overigens de verbinding met het hier en nu. Staan in de drie delen

van deze trilogie achtereenvolgens de verhouding tussen vader en zoon, man en vrouw en de relatie van het ik tot zichzelf centraal, de escalatie van geweld en machtsmisbruik mondt uit in een spiraalbeweging naar af. In zijn 'Kroniek van een onmogelijke weg' heeft Koen Tachelet het over de ontstaansgeschiedenis van de productie, over de invloed van de media erop en over het transformatieproces dat de Blauwe Maandag Compagnie tijdens de lange voorbereidingstijd heeft ondergaan. Tot slot volgt een gesprek met Luk Perceval over het werkproces.

THIELEMANS (Johan), "Shake, shake that spear", *Kunst & Cultuur*, januari 1998, pp. 16-19.

Ondanks enkele schoonheidsfoutjes (o.a. het laatste halfuur, dat een anticlimax brengt, het weinig sprankelende Engels) is *Ten Oorlog* van Luk Perceval en Tom Lanoye een belangrijk theaterevenement, dat opvalt door de afwisseling van de speelstijlen, de onverwachte wendingen, de overdaad aan energie en de schitterende acteursprestaties. Ook op het punt van schrappen en plakken is deze bewerking van de acht koningsstukken van Shakespeare verrassend te noemen.

TÖRNQVIST (Saskia), "Een raadselachtige zending uit China", *Mens en Melodie*, 53(1998), nr. 2, pp. 70-74.

In de opera- in- wording *Hier*° van Guus Janssen en Friso Haverkamp is Chinese zang de spil waarrond het chaotische verhaal draait. Voor *Hong*, een fragment hieruit, dat onlangs aan het publiek werd voorgesteld, werd dan ook een beroep gedaan op musici van de Dalian Beijing Opera-troupe, een samenwerking die voor beide partijen -in de Chinese zang is de pentatoniek een vast gegeven, zodat flexibiliteit niet voor de hand lag- erg verrijkend is geweest.

VAN DE PERRE (Rudolf), "De Passie in de hedendaagse Vlaamse literatuur", *Vlaanderen*, 47(1998), nr. 2, pp. 80-83.

Het thema van de Passie duikt sporadisch op in de Vlaamse literatuur van de negentiende en de twintigste eeuw, zowel in poëzie, proza als toneel. Wat het toneel betreft, zijn de namen van Raf Verhulst, Joris Eeckhout, Gery Helderberg, Paul De Mont (*Het geding van Onze Heer*), Basiel De Craene en na de Tweede Wereldoorlog Luc Vilsen, Anton Van Wilderode en Arthur Goemaere te vermelden.

VANDER MOTTEN (J.P.), "Thomas Killigrew's 'Lost Years', 1655- 1660", *Neophilologus*, 82 (1998), nr. 2, pp. 311-334.

Zoals vele aanhangers van de Stuarts verbleef ook Thomas Killigrew, die in 1660 als dank voor bewezen diensten de leiding van de King's Company zou krijgen, tijdens de periode van het Interregnum in het buitenland. Dit meer bepaald in Den Haag en na zijn huwelijk met Charlotte van Hesse in Maastricht. Daar was hij makkelijk bereikbaar voor Charles II, die zich in 1656 in Brugge had gevestigd.

VAN KERREBROECK (Koen), "Shakespeares koningsdrama's door Blauwe Maandag Compagnie", *Streven*, 65 (1998), nr. 2, pp. 175-178.

Ten Oorlog van Perceval en Lanoye gaat over onze tijd. Wat de bewerkers van

Shakespeares kroniek over de strijd tussen de huizen van Lancaster en York tot uiting brengen zijn hun twijfels over de mensheid, over het gustige verloop van de geschiedenis, die als een destructieve cirkelgang wordt beschouwd. De ganse voorstelling wordt daarenboven geschraagd door de taal, die opnieuw een mythische en rituele dimensie krijgt.

VAN SCHAİK (Eva), "Bronstige engelen met macho-allure, De emancipatie van de mannelijke danser", *Theatermaker*, 2(1998), nr. 2, pp. 30-33.

Zowel wat het ballet als de moderne dans betreft, zijn mannen de blikvangers in veel eigentijdse producties: voor de derde keer deze eeuw -na de *Ballets Russes* van Diaghilev rond 1900 en Balanchine en Béjart in de jaren zestig- hebben ze de fakkel overgenomen van de vrouwen. Vooral in opmars is bovendien de fysiek-viriele agressiviteit waarmee de dansers de tijd steeds letterlijker te lijf gaan. Dit mee onder druk van de media, die het zich bewegende lichaam niet alleen bij een veel groter publiek hebben gebracht, maar het zich ook hebben toegeëigend.

VERVAECK (Bart), "Het brandende boek", *Nieuw Wereldtijdschrift*, 14 (1997), nr. 5-6, pp. 112-115.

Maria Salomé gaat over maken en kapotmaken, over de schoonheid van het vallen: Peter Verhelsts versie van het bijbelse en het mythologische scheppingsverhaal verenigt de plek van de schepping met die van de vernietiging. Letters, woorden, zijn geen dragers van betekenis meer, maar littekens, die maken dat op elke vernietiging een wedergeboorte volgt, die de perfecte, definitieve dood uitsluit. Jan Ritsema, die het stuk in het Kaaitheater regisseerde, heeft geopteerd voor een erg onnadrukkelijke opvoering, gekenmerkt door een combinatie van lichtheid en demonie en waarin vreugde blijkt uit de desintegratie van de verstaanbare taal.

ZEGERS (Mirjam), "Monument voor een vadermoordenaar", *Mens en Melodie*, 53 (1998), nr. 2, pp. 80-85.

In de eerste helft van de jaren twintig vroeg Stravinsky zijn vriend en geestesgenoot Cocteau naar een bewerking van Sophocles' *Oedipus Rex*. Cocteau opteerte voor de techniek van de 'contraction', de samentrekking, die echter maakt dat de logica zo goed als uit het stuk, dat hij wou actualiseren en moderniseren, verdwenen is. Met zijn keuze voor het 'muzikale' Latijn en voor een tekst die hij in aria's kon vatten, deed Stravinsky afstand van realisme en psychologie ten voordele van monumentaliteit. Benieuwd wat Peter Sellars met dit 'opera-oratorium' alsook met de *Psalmensymfonie*, eveneens van Stravinsky, zal doen.

ZONNEVELD (Loek), "Giorgio Strehler (1921-1997). Toneel tussen licht, leegte en buiten", *Theatermaker*, 2 (1998), nr. 1, pp. 34-35.

De stijl die Giorgio Strehler met zijn Piccolo Teatro Milano heeft ontwikkeld, is gekenmerkt door de wisselwerking tussen licht, leegte en buiten. Het plezier in het spel om het spel vinden we in de komedies van Goldoni (*De knecht van twee meesters*) het lege toneel, dat geheel aan de acteurs wordt overgelaten in zijn Shakespeare-regies

(*Re Lear*), de menselijke betrokkenheid in zijn ensceneringen van werk van Pirandello en Tsjechov. De organische verbinding tussen de drie komt o.a. tot uiting in zijn regie van Brechts *Driestuiversopera*.

II. DRAMATEKSTEN

a. boeken

- EURIPIDES, *Elektra* en *Orestes*, vertaald door Gerard Koolschijn, Amsterdam, Athenaeum, Polak & Van Gennep, 1997, 167 p. (ISBN 90-253-1125-3)
- FO (Dario), *Dagboek van Eva en andere teksten voor vrouwen*, vertaald door Frans Roth, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Leuven, Kritak, 1997 (ISBN 90-6403-50-40)
- MÜLLER (Heiner). *Last Voyage. Poëzie, proza, essays, toneel*, vertaald door Marcel Otten. Amsterdam, International Theatre & Film Books, 1997 (ISBN 90-6403-49-07)
- SOPHOCLES, *Aias*, vertaald door Gerard Koolschijn en C.M.J. Sicking, Amsterdam, Athenaeum, Polak & Van Gennep, 1998, 86 p. (ISBN 90-253-4966-8)

Special Seminar on Intermediality

Date: 5-6 Nov. 1998

Venue: Free U. of Brussels (VUB) - STOA building - Pleinlaan 2 - 1050 Brussels, Belgium.

Organizers: the Dutch Onderzoekschool Literatuurwetenschap and the Flemish graduate programs for Literary Theory and Theater Studies, with the financial support of the Fund for Scientific Research (Flanders), the British Council (Belgium) and the Belgian-Luxembourg American Studies Association.

Scope: Postmodernist thinking reveals a progressive blurring of borders between traditionally distinct categories-art and kitsch, information and entertainment, fact and fiction, text and context... Consequently, it seems a natural development in the humanities that a subject is no longer studied from a purely text-immanent and monomedial perspective. Film and theatre have always been multimedial forms of art, but painting and literature also demand an approach that takes into account other than merely visual and verbal aspects of a "text," respectively. Moreover, the meaning of a "text" is often heavily co-determined by context. Contextual factors that come to mind are for instance the physical environment (other paintings at an exhibition, titles of art works, a book's cover, surrounding texts on a newspaper page, architectural and public space, the televisual), the institutional embedding (under which banner is a "text" presented?), but also recontextualisations (in another time, place, genre). The papers during the first day of this "special course" will specifically address the multimedial interaction within "texts" and their contextual embedding and reuse. While maintaining this double focus, the papers read during the second day will shift the attention to the "body" and its "performance" on the postmodern "stage" increasingly dominated by technology.

For further information, please contact:

Prof. J. Callens
Free U. of Brussels (VUB)
English Department
Pleinlaan 2
B-1050 Brussels
Belgium
Phone: 32 2 629 2665
Fax: 32 2 629 3684
E-mail: jcallens@vub.ac.be

Prof. Ch. Forceville
Free U. of Amsterdam
English Department/Word & Image
De Boelelaan 1105, kamer 10A-31
1081 HV Amsterdam
The Netherlands
Phone: 020 4446439
Fax: 020 4446500
E-mail: forcevilc@jet.let.vu.nl